

Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/761)

NOT : Tasarı Başkanlıkça, Adalet ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

20.2.2004

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-774/783

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 22.1.2004 tarihinde kararlaştırılan "Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere 1957 yılından beri, yaklaşık 45 yıldır yürürlükte olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, özellikle denizcilik sektörünü ilgilendirilen "Deniz Ticareti" başlıklı dördüncü kitabı ile günün koşullarına hizmet vermekten uzak kalmıştır. Dünyadaki denizciliğin, deniz teknolojisinin, deniz ticaretinin gelişmesine paralel olarak ülkemiz denizcilik sektöründe de benzer gelişmeler meydana gelmiş ve bu gelişmeyle oluşan fiili durum mevcut hukuki alt yapı ile karşılanamaz hale gelmiş, bu sebeple de denizcilik yatırımları denizciliğin muhtelif alanlarına yayılamamıştır. Hukuki boşluk nedeniyle, yapılmış yatırımların kayıt altına alınması ve uluslararası alanda ülkemizin denizcilik otoritesi olan Denizcilik Müsteşarlığınca gerçekçi bir denetimi mümkün olmamıştır. Denizcilik sektörünü doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen diğer sektörlerin hukuki alt yapılarını günün şartlarına uygun hale getirdikleri ve sektörel büyüme çerçevesinde hızlı bir ivme kazandıkları halde, bu sektörlerle etkileşim içinde bulunan denizcilik sektörü, temel mevzuatı olan Türk Ticaret Kanununda gerekli iyileştirmeleri zamanında yapamadığı için arzu edildiği oranlarda gelişme trendi yakalayamamıştır.

Tasarı ile, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun;

1. 823 ve 824 üncü maddeleri değiştirilmek suretiyle, Türk Bayrağı çekebilme şartlarında değişiklik yapılarak yabancı sermayeyi teşvik ve sermaye piyasası mevzuatına uygunluk sağlanmış, geçici olarak Türk Bayrağı çekme süresi kaldırılarak, sözleşme süresi ne olursa olsun iki yılda bir şartların devamının ispatı hükmü getirilmiş,

2. 851 inci maddede yapılan değişiklik ile; geminin sicilden terkini sebepleri arasına, geminin yurt dışında cebri icra yoluyla bir yabancıya satılması ilave edilmiş.

3. 939 uncu maddesinin değiştirilmesi suretiyle. Maliye Bakanlığında izin alınmaksızın yabancı para üzerinden gemi ipoteği tesisi imkânı sağlanmış.

4. 1245 inci maddesinde yapılan değişiklikle, yurt içi cebri icra satışlarının sonuçlarına paralel olarak yurt dışında geminin cebri icra yoluyla satılması halinde de gemi alacaklılarının gemi üzerindeki rehin haklarının kalkması hükmü getirilmiştir.

Böylece, bugüne kadarki uygulamalarda tespit edilen çelişki ve engellerin ortadan kaldırılması, kamu yararına uygun uygulamalarla sicillere tescil ve hakların korunması çerçevesinde denizcilik sektörünün önünün açılarak deniz ticaret filomuzun güçlendirilmesi, sektörel anlamda denizcilik sektörü ile doğrudan veya dolaylı olarak etkileşim içinde olan diğer sektörlerle mevzuat yönünden paralellik kurulması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Türk Ticaret Kanununun Türk Bayrağı çekme hakkı ve mükellefiyetini düzenleyen 823 üncü maddesi, zaman içinde ihtiva ettiği hükümler bakımından uygulamada yetersiz kalmış ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yürürlüğe konulan diğer yasal düzenlemelere paralel olarak madde metninde gerekli değişiklikler yapılamadığından Türk Bayrağı çekebilme yönünden günün şartlarının gerisinde kalmıştır.

Bu madde ile; Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, müşterek veya iştirak halinde mülkiyete konu gemilerde, ortaklık paylarının bir bölümünün kanun gereği veya satış yoluyla yabancılara geçmesi halinde, pay çokluğu Türk vatandaşlarında kalmak şartıyla Türk gemisi niteliğini kaybetmemesi, böylelikle azlık hisselerinin veraset, cebri satış, şirket hisselerinin devri ve benzeri gibi nedenlerle yabancılara geçmesi halinde geminin Türk Bayrağından çıkması ve dolayısıyla sicilden silinmesinin engellenmesi, Türk deniz ticaret filosunun bu yolla azalmasının önüne geçilmesi, yabancı sermayeyi teşvik mevzuatı ile paralellik sağlanması ve Türk ticaret filosunun yabancı sermayeden yararlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca yapılan başka bir değişiklik ile de, sermaye piyasası mevzuatı ile paralellik kurulması amaçlanmıştır. Halihazırda gemi sahibi olan anonim şirketlerin gemilerinin Türk gemisi sayılabilemesinin bir şartı da hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olmasıdır. Bu durumda, hisselerinin bir bölümünü halka arz etmek isteyen sektör şirketleri, halka arz edecekleri hisse senetlerini hamiline yazılı hale getirdiklerinde, bu şirketlerin sahip oldukları gemilerin Türk Bayrağı altında ve dolayısıyla gemi sicilinde tutulmaları mümkün olmamaktadır. Bu durumda şirketler ya halka açılmayacaklar, ya da açılışları bile gemilerini milli gemi siciline kaydettiremeyecekleri için yabancı bayrak altında çalıştıracaklardır. Hiç değilse azlık hisselerinin hamiline yazılı olması imkânı getirilerek, hisselerin %49'una kadar olan kısmının halka arz edilebilmesi imkânı getirilmiştir.

Madde 2. - Türk Ticaret Kanununun 824 üncü maddesi bayrak çekme hakkının istisnalarını düzenlemiş, geçici süreli bayraktan çıkma ve Türk Bayrağı çekme hususunda idarenin iznini aramıştır. Bu madde ile 824 üncü maddede değişiklik yapılarak öncelikle ülkemiz denizcilik otoritesi olarak Denizcilik Müsteşarlığına verilen bayrak izinlerinin, Kanuna da işlenerek izin verecek idarenin açıkça belirlenmesi amaçlanmıştır. Diğer yandan 824 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan en çok iki yıl olan Türk Bayrağı çekme izninde süre kaldırılmış ve ancak bunun

yerine iki yılda bir şartların devam edip etmediğinin hak sahibince ispat edilmesi şartı getirilmiştir. Böylelikle uygulamada iki yıllık süre nedeniyle ortaya çıkan sorunlar giderilmiş olacak, işin ve hizmetin niteliğine göre taraflar arasında daha uzun süreli kiralama sözleşmeleri yapılabilecek, her iki yılda bir sözleşme yenilenmesi ve yeniden izin alınması gibi akdi ve bürokratik zorunluluklar bertaraf edilerek sözleşme serbestisi de sağlanmış olacaktır.

Madde 3. - Türk Ticaret Kanununun 851 inci maddesi mevcut haliyle gemi sicilinden terkin şartlarını düzenlemiştir. Yurt dışında cebri icra yoluyla satış hali madde hükmünde yer almadığından, bu şekilde yapılan satış sonucu geminin bir yabancıya mülkiyetine geçmesi halinde bile sicilden terkinin mümkün olmamaktadır. Halbuki cebri icra, bir devletin egemenlik ve hükümler hakkının kullanılmasının doğrudan bir sonucu olup, devletler özel hukuku ilkelerine göre yeni bir hukuki statü tesis eden bu gibi hukuki tasarruflar, hukuki geçerliğini yapıldığı yer hukukundan alır. Dolayısıyla cebri icra ile tesis edilen yeni hukuki durum, başka bir devletin müdahalesini gerektirmeksizin veya başka bir devlet tarafından tanınmasına bağlı olmaksızın hukuki etkisini doğurur. Bu nedenle, geminin yabancı bir ülkede cebri icra yoluyla satış sonucu mülkiyetin yabancıya geçtiğinin ispatı halinde geminin Türk gemi sicilindeki kaydının başkaca bir şart aranmaksızın terkin edilmesi gerekir. Kaldı ki, kanuni bir sebepten dolayı ortaya çıkan bir sonucun alacaklı yönünden yurt içi veya yurt dışında da aynı neticeyi doğurması, çelişkinin giderilmesi bakımından gereklidir.

Gemiler ekonomik olarak yüksek değere sahip olduğundan, inşası, satın alınması ve tadilatı büyük mali kaynak gerektirmektedir. Denizcilik sektöründe bu kadar büyük mali yükü kendi öz kaynaklarından karşılayabilecek firma sayısının çok az olması ve ulusal bankalardan kredi temininin ilgili mevzuat ve bankaların kredi kullandırma ilkeleri gereği uzun ve meşakkatli bir yöntem olması nedeniyle krediyi yabancı kredi kuruluşlarından temin etmek yegâne yol olmaktadır. Kredi veren yabancı kuruluş, gemi üzerine ipotek tesis ettirdiğinden, kredinin geri dönmemesi durumunda, ipoteğin cebri icra yoluyla paraya çevrilmesini talep etmektedir. Ancak, geminin yurt dışında olduğu ve bulunduğu yerde satışının yapıldığı zaman 851 inci madde hükmü gereğince gemi sicilinden terkin edilemeyeceği için, alacağın temini zora girmekte, bu hüküm mevcut olduğu sürece yabancı finans kuruluşları kredi vermekte zorluklar çıkartmakta ve dolaylı olarak deniz ticaret filomuzun gelişmesi önlenmektedir.

Madde ile, yukarıda izah edildiği üzere yaşanan zorlukların giderilmesi amacıyla, yurt dışında cebri icra satışlarında geminin yabancıya satış halinde geminin sicilden silinmesi imkânı getirilmiştir.

Madde 4. - Denizcilik sektöründe ülkemizde ve Dünyada umumiyetle kullanılan para birimi Amerikan Dolarıdır. Sektörün finans kaynağı genellikle yurt dışından sağlandığı için, krediler karşılığı konulan ipotekler de yabancı para üzerinden olmaktadır. Ülkemiz finans ve kambiyo alanında son yıllarda büyük gelişme ve serbesti sağlandığı da bilinmektedir. Yabancı paraların rahatça dolaşımının sağlandığı bir ortamda, hâlâ yabancı para üzerinden ipotek koydurmak için izin alınması bürokratik işlemleri artırdığı gibi, acil kredi taleplerinin karşılanmasında engel yaratmaktadır.

Bu madde ile, Maliye Bakanlığının izni kaldırılmış ve serbestçe yabancı para üzerinden ipotek konulabilmesi imkânı getirilmiştir. Ancak, ipotek mevzuatına uygun olarak derecelendirme sistemine göre, yabancı para ipoteklerinin ayrı bir derecede gösterilmesi ve böylelikle aynı derecede birden fazla para birimi üzerinden konulmuş ipoteklerin, paraya çevrilme aşamasında ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 5. - Türk Ticaret Kanununun 1245 inci maddesi, gemi alacaklılarının gemi üzerindeki (ipotek dahil) rehin hakkının geminin Türkiye dışında cebri icra yoluyla satılması halinde ne olacağı konusunda bir düzenleme getirmemiştir.

Halbuki cebri icra yoluyla satışlarda, geminin Türk gemi sicilindeki kaydının başkaca bir şart aranmaksızın terkin edilmesi gerekir. Kaldı ki, kanuni bir sebepten dolayı ortaya çıkan bir sonucun alacaklı yönünden yurt içi veya yurt dışında da aynı neticeyi doğurması, çelişkinin giderilmesi bakımından gereklidir. Ancak, gemi üzerinde başka bir rehin hakkı varsa, rehinli alacaklının terkinine muvafakat etmesi gereklidir.

Bu madde ile, yukarıda izah edildiği üzere, yurt içi cebri icra yoluyla satışlarda olduğu gibi geminin yurt dışında da cebri icra yoluyla satılması halinde gemi üzerindeki rehin haklarının kalkması yönünde değişiklik yapılmış, ancak rehinli alacaklının terkinine muvafakat verebilmesini temin amacıyla satışın, ülke genelinde dağıtım yapılan iki gazetede ilân yoluyla tebliği yapılmak suretiyle bilinen ve bilinmeyen rehinli alacaklılara bildirilmesi hükmü getirilmiştir.

Madde 6. - Yürürlük maddesidir.

Madde 7. - Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

15.4.2004

Esas No. : 1/761

Karar No. : 33

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanarak 20.2.2004 tarihinde Başkanlığınıza sunulan “Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı” Başkanlığınıza 26.2.2004 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz 14.4.2004 tarihli 19 uncu toplantısında, Adalet Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı ve Deniz Ticaret Odası Başkanlığı temsilcilerinin de katıldığı toplantıda Kanun Tasarısını inceleyip görüşmüştür.

Kanun Tasarısı ile;

- Hangi gemilerin Türk gemisi olarak kabul edileceği yeniden düzenlenmiş, denizcilik şirketleri hisselerinin halka açılabilmesi ve bu suretle yabancı sermayeyi bu sektöre çekebilmek imkânı sağlanmıştır. Ayrıca daha önce en çok iki yıl olan geçici Türk Bayrağı çekme izni süresi geminin sözleşme ile bırakıldığı süre ile sınırlı olarak uzatılmıştır. Böylelikle finansal kiralama sözleşmelerindeki asgarî süre olan 4 yıllık süre ile de paralellik sağlanarak gereksiz bürokratik işlemler azaltılmıştır. Yine gemi siciline kayıtlı bir geminin gemi sicilinden terkin edilebilmesi sebepleri arasına geminin yurt dışında cebri icra yoluyla bir yabancıya satılması hali de eklenmiştir.

- Mevcut yasada yabancı para ile ödenecek borçlar için yabancı para üzerinden gemi ipoteği kurmak Maliye Bakanlığının iznine tâbi idi. Yapılan değişiklik ile bu izin keyfiyeti kaldırılmıştır. Böylelikle Medenî Kanunun 766/a maddesinde 1990 yılında yapılan değişiklikle uyumlu hale getirildiği gibi gereksiz bürokratik işlemler de kaldırılmış olmaktadır.

- Yine bir geminin yurt içinde cebri icra ile satış sonuçlarına paralel olarak geminin yurt dışında cebri icra yolu ile satılması halinde de gemi üzerindeki kanunî rehın haklarının kalkması hükmü getirilmiştir.

Böylelikle, cebri icranın bir devletin egemenlik ve hükümlerlik haklarını kullanmasının doğrudan bir sonucu olduğu, devletler özel hukuk ilkelerine göre yeni bir hukukî statü tesis eden bu gibi hukukî tasarrufların hukukî geçerliliğini yapıldığı yer hukukundan aldığı, dolayısıyla cebri icra ile tesis edilen yeni hukukî durumun başka bir devletin müdahalesini gerektirmeksizin veya başka bir devletin tanınmasına bağlı olmaksızın hukukî etki doğuracağı gerçeği de kabul edilmiş olmaktadır. Bu düzenleme aynı zamanda yabancı finans kuruluşlarının Türk Bayraklı gemilere kredi vermesi imkânını sağlayacak, denizcilik sektörünün önünü açarak deniz ticaret filomuzun daha da güçlenmesini sağlayacaktır.

Kanun Tasarısının geneli üzerinde görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 1 inci maddesine geçilmeden önce verilen bir önerge doğrultusunda;

Türkiye ve AB arasında düzenlenen Katılım Ortaklığı Belgesi çerçevesinde hazırlanan Ulusal Programın “Siyasî Kriterler” başlığı altında “yargı” alanında “Denizcilik İhtisas Mahkemeleri”nin kurulmasına yer verildiği,

Ekonomik ve siyasal gelişmelerin sonucu olarak gündeme yerleşen çevre bilinci, deniz ve denizcilikten yararlanma, ekonomik alanda deniz ve denizciliği kullanma, sektörel bazda denizciliğe ağırlık vermeyi gerektirmiş olup, bu alanda meydana gelen gelişmeler nedeniyle deniz ticaretinde hareketlilik ile bu hareketlilikten ortaya çıkan deniz trafiği, buna bağlı olarak denizde can ve mal güvenliği ihtiyacı, kıyı ve deniz tehlikeleri ile mücadele ve denizcilik sektörüne verilen hizmetler hızla artmıştır. Denizcilik alanındaki teknolojik ve bilimsel gelişmeler, yapılan anlaşmalar ile deniz mevzuatının takibi, bu konuda ortaya çıkan problemlerin çözümü için ihdas edilen hukuk (ticaret) mahkemeleri bu hıza yetişememektedir. Ülkemizde deniz ticareti dışındaki ticari birçok olayı, meseleyi ve problemi de çözme zorunluluğu, denizcilik konusuna, mahkemelerin yeterince eğilebilme imkânlarını bertaraf etmektedir. Bunun sonucunda da hareket halinde olan gemilerin veya gayet kolaylıkla telef olabilecek veya bozulabilecek yüklerin konu edildiği ihtilaflarda müddeabihlerin yüksek olmasına karşılık, çok büyük meblağlar mahkemelerin ihtilafı süratle çözememesi nedeniyle kaybedilmektedir. İhtiyaç duyulan, ihtilafın çözümündeki sürattir. Gerek ihtilafın çözümünde beklenen süratin sağlanabilmesi, gerekse konunun adalete, deniz örf ve âdetlerine uygun ve en doğru bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için, deniz hukukunda uzmanlaşmış yargı organlarının bu ihtilafların çözümünde görevlendirilmiş olmasını gerektirdiğinden Denizcilik İhtisas Mahkemeleri kurulmasının sağlanması amacıyla Kanun Tasarısına 1 inci madde olarak aşağıdaki maddenin eklenmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 1. - 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra son fıkra olarak eklenmiştir.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü ile Adalet Bakanlığınca, bu Kanunun dördüncü kitabında yer alan deniz ticaretine ilişkin ihtilaflara bakmak ve asliye derecesinde olmak üzere Denizcilik İhtisas Mahkemeleri kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

Kanun Tasarısının maddeleri yeni eklenen madde ile yeniden teselsül ettirilmiştir.

Kanun Tasarısının 1 inci maddesi 2 nci madde olarak, 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak, 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak, 4 üncü maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 5 inci maddesi daha anlaşılır ve açık yazılımının sağlanması açısından verilen bir önerenin kabulü ile,

Madde 6. - 6762 sayılı Kanunun 1245 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geminin;

1. Yurt içinde cebri icra yoluyla,

2. Türkiye genelinde tirajı en yüksek beş gazete arasından iki ayrı gazetede üç gün ara ile iki kez ilan edilmiş tebligât yapılmak suretiyle gemi alacaklarının satıştan haberdar edilmeleri kaydıyla yurt dışında cebri icra yoluyla,

3. Kaptan tarafından 990 ıncı madde hükmü gereğince kanunî yetkisine dayanarak zorunlu halde,

Satılması durumunda gemi alacaklılarının gemi üzerindeki rehin hakları kalkar. Satış bedeli alıcı tarafından henüz ödenmediği veya kaptanın yahut acentenin elinde bulunduğu müddetçe gemi alacaklıları için gemi yerine geçer.” şeklinde değiştirilerek 6 nci madde olarak kabul edilmiş,

Kanun Tasarısının 6 ncı maddesi 7 nci madde, 7 nci maddesi 8 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Üye
<i>Soner Aksoy</i>	<i>Hasan Ali Çelik</i>	<i>Tacidar Seyhan</i>
Kütahya	Sakarya	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Sayar</i>	<i>Ahmet Rıza Acar</i>	<i>Nejat Gencan</i>
Amasya	Aydın	Edirne
Üye	Üye	Üye
<i>Şemsettin Murat</i>	<i>Talip Kaban</i>	<i>Mehmet Ali Arıkan</i>
Elazığ	Erzincan	Eskişehir
Üye	Üye	Üye
<i>Vezir Akdemir</i>	<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Hasan Angı</i>
İzmir	Kayseri	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Nuri Çilingir</i>	<i>Şükrü Ünal</i>	<i>Mustafa Öztürk</i>
Manisa	Osmaniye	Sinop
Üye	Üye	Üye
<i>İbrahim Çakmak</i>	<i>Yekta Haydaroğlu</i>	<i>Fazlı Erdoğan</i>
Tokat	Van	Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRK TİCARET KANUNUNUN BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ
HAKKINDA KANUN TASARISI**

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK TİCARET KANUNUNUN BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ
HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1.- 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra son fıkra olarak eklenmiştir.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü ile Adalet Bakanlığınca. Bu Kanunun Dördüncü Kitabında yer alan Deniz Ticaretine ilişkin ihtilaflara bakmak ve asliye derecesinde olmak üzere Denizcilik İhtisas Mahkemeleri kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

MADDE 1. - 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 823. - Her Türk gemisi Türk Bayrağı çeker. Yalnız Türk vatandaşlarının malı olan gemi Türk gemisidir.

MADDE 2.- Kanun Tasarısının 1 inci maddesi 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Birlikte mülkiyet esaslarına göre birden fazla kişilere ait olan gemiler, pay çokluğunun Türk vatandaşlarına ait olması şartıyla Türk gemisi sayılırlar.

Türk kanunları uyarınca kurulup da;

1. Tüzel kişiliği haiz olan teşekkül, müessesese, dernek ve vakıfların malı olan gemiler idare organını teşkil eden kişilerin çoğunluğu Türk vatandaşı olmak,

2. Türk ticaret şirketlerinin malı olan gemiler, şirketi idare ve temsil etmeye yetkili ortakların çoğunluğu Türk vatandaşı olmak ve şirket sözleşmesine göre oy çoğunluğu Türk ortaklarda bulunmak, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde ayrıca payların çokluğunun nama yazılı ve bir başkasına devri şirket yönetim kurulunun iznine bağlı bulunmak,

şartıyla Türk gemisi sayılırlar.

Türk ticaret siciline tescil edilen donatma iştiraklerinin malı olan gemiler; paylarının yarısından fazlası Türklere ait ve iştiraki idare ve temsil etmeye yetkili müşterek donatanların çoğunluğu Türk vatandaşı olmak kaydıyla Türk gemisi sayılırlar."

MADDE 2. - 6762 sayılı Kanunun 824 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 824. - Bir Türk gemisi, 823 üncü maddede yazılı niteliklere sahip olmayan kişilere en az bir yıl süreyle kendi namına işletilmek üzere bırakılmış olursa, malikin talebi üzerine Denizcilik Müsteşarlığı en çok iki yıl süreyle geminin yabancı bayrak çekmesine o memleket kanunları müsait olmak kaydıyla izin verebilir. Bu izin bitmedikçe veya kanunî sebeplerle geri alınmadıkça gemi Türk Bayrağı çekemez.

Türk gemisi olmayan bir gemi, 823 üncü maddede yazılı niteliklere sahip olan kişilere en az bir yıl süreyle kendi namına işletilmek

MADDE 3.- Kanun Tasarısının 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

üzere bırakılmış olursa, malikin muvafakatı alınmış olmak. Türk mevzuatının kaptan ve gemi zabıtları hakkındaki hükümlerine riayet olunmak, yabancı kanunda da bunu engelleyen bir hüküm bulunmamak şartıyla Denizcilik Müsteşarlığı geminin bırakma süresince Türk Bayrağı çekmesine izin verebilir. Şu kadar ki; izin alan kişi her iki yılda bir izin için gerekli şartların mevcudiyetini sürdürdüğünü ispatlamakla yükümlüdür.

Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen gemiler, Denizcilik Müsteşarlığına tutulacak hususi bir sicile kaydolunur."

MADDE 3. - 6762 sayılı Kanunun 851 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gemi, kurtarılamayacak şekilde batır veya tamir kabul etmez hale gelir yahut yurt dışında cebri icra yolu ile bir yabancıya satılarak veya başka bir surette Türk Bayrağı çekme hakkını zayi ederse, talep üzerine sicilden kaydı terkin olunur."

MADDE 4. - 6762 sayılı Kanunun 939 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 939. - Yabancı para üzerinden gemi ipoteği tesis olunabilir. Ancak, aynı derecede birden fazla para türü kullanılarak gemi ipoteği tesis edilemez. Yabancı veya Türk parası karşılıklarının hesabında, hesap günündeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının döviz alış kuru esas alınır."

MADDE 5. - 6762 sayılı Kanunun 1245 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geminin;

1. Yurt içinde veya ülke genelinde dağıtım yapılan iki ayrı gazetede üç gün ara ile iki kez ilan edilerek tebligat yapılmak suretiyle gemi alacaklılarının satıştan haberdar edilmeleri kaydıyla yurt dışında cebri icra yoluyla,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4.- Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5.- Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6.- 6762 sayılı Kanunun 1245 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geminin;

1. Yurt içinde cebri icra yoluyla,
2. Türkiye genelinde tirajı en yüksek beş gazete arasından iki ayrı gazetede üç gün ara ile iki kez ilan edilerek tebligat yapılmak suretiyle gemi alacaklılarının satıştan haberdar edilmeleri kaydıyla yurt dışında cebri icra yoluyla.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

2. Kaptan tarafından 990 ıncı madde hükümü gereğince kanunî yetkisine dayanarak zorunlu hallerde,

satılması durumunda, gemi alacaklılarının gemi üzerindeki rehin hakları kalkar. Satış bedeli, alıcı tarafından henüz ödenmediği veya kaptanın yahut acentenin elinde bulunduğu müddetçe gemi alacaklıları için gemi yerine geçer."

MADDE 6. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Kaptan tarafından 990 ıncı madde hükümü gereğince kanunî yetkisine dayanarak zorunlu hallerde,

Satılması durumunda gemi alacaklılarının gemi üzerindeki rehin hakları kalkar. Satış bedeli alıcı tarafından henüz ödenmediği veya kaptanın yahut acentenin elinde bulunduğu müddetçe gemi alacaklıları için gemi yerine geçer."

MADDE 7. - Kanun Tasarısının 6 ncı maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. - Kanun Tasarısının 7 nci maddesi 8 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı V.

M. H. Güler

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı V.

B. Atalay

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı V.

A. Aksu

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı V.

E. Mumcu

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu